

PRAVA TRANSRODNIH OSOBA

Podaci Sarajevskog otvorenog centra

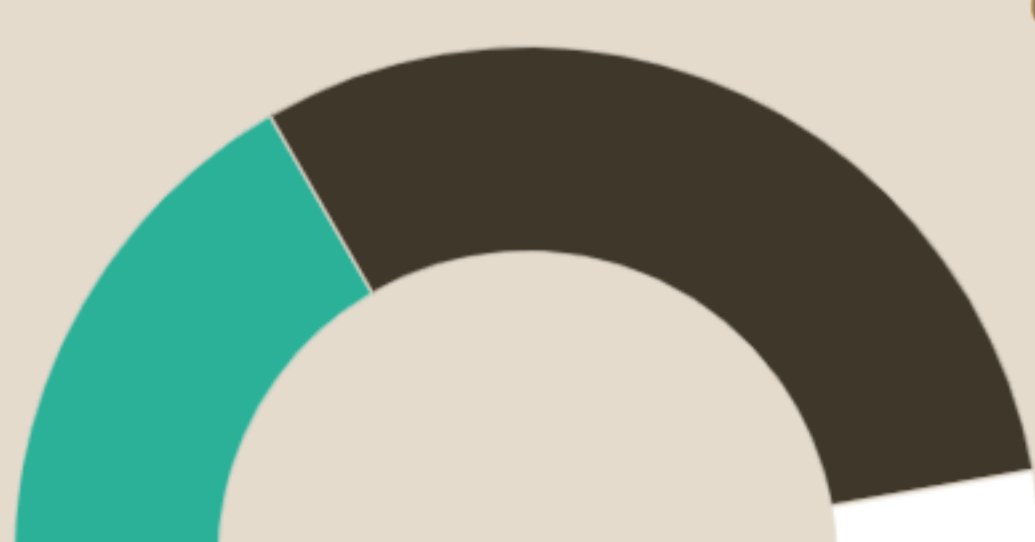
- Osobe u procesu tranzicije
- Osobe koje nisu u procesu tranzicije
- Još uvijek nisu, ali bi željeli_le započeti tranziciju
- Neodgovoreno

Prema istraživanju među transrodnim osobama u Bosni i Hercegovini iz 2017. godine, većina njih ili planira ili je već u procesu prilagodbe spola.

Međutim, transrodne osobe u BiH svakodnevno se suočavaju sa kršenjem njihovih ljudskih prava, kao i sa nizom pravnih i medicinskih poteškoća.

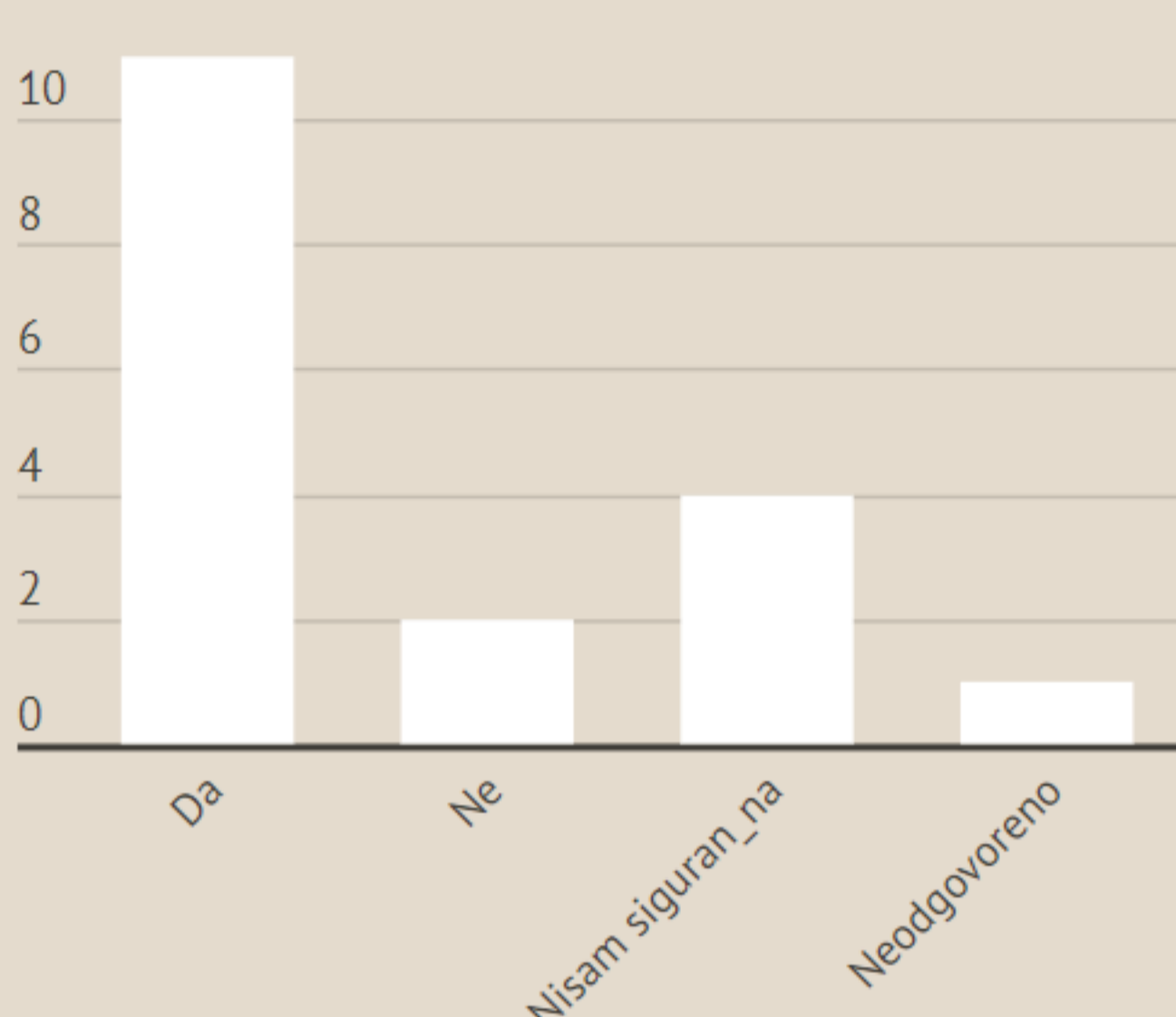
PRAVNE POTEŠKOĆE

6 od 18 ispitanika_ca potvrdno je odgovorilo na pitanje da li su imali_e probleme zbog razlike između svog rodnog izražavanja i oznake spola na dokumentima. Problemi su pretežno birokratski i dešavaju se u interakciji sa službenim licima (policija, granična policija) koja traže dodatna pojašnjenja u vezi s oznakom spola, izlažući time transrodne osobe neprijatnostima i dijeljenju intimnih podataka.

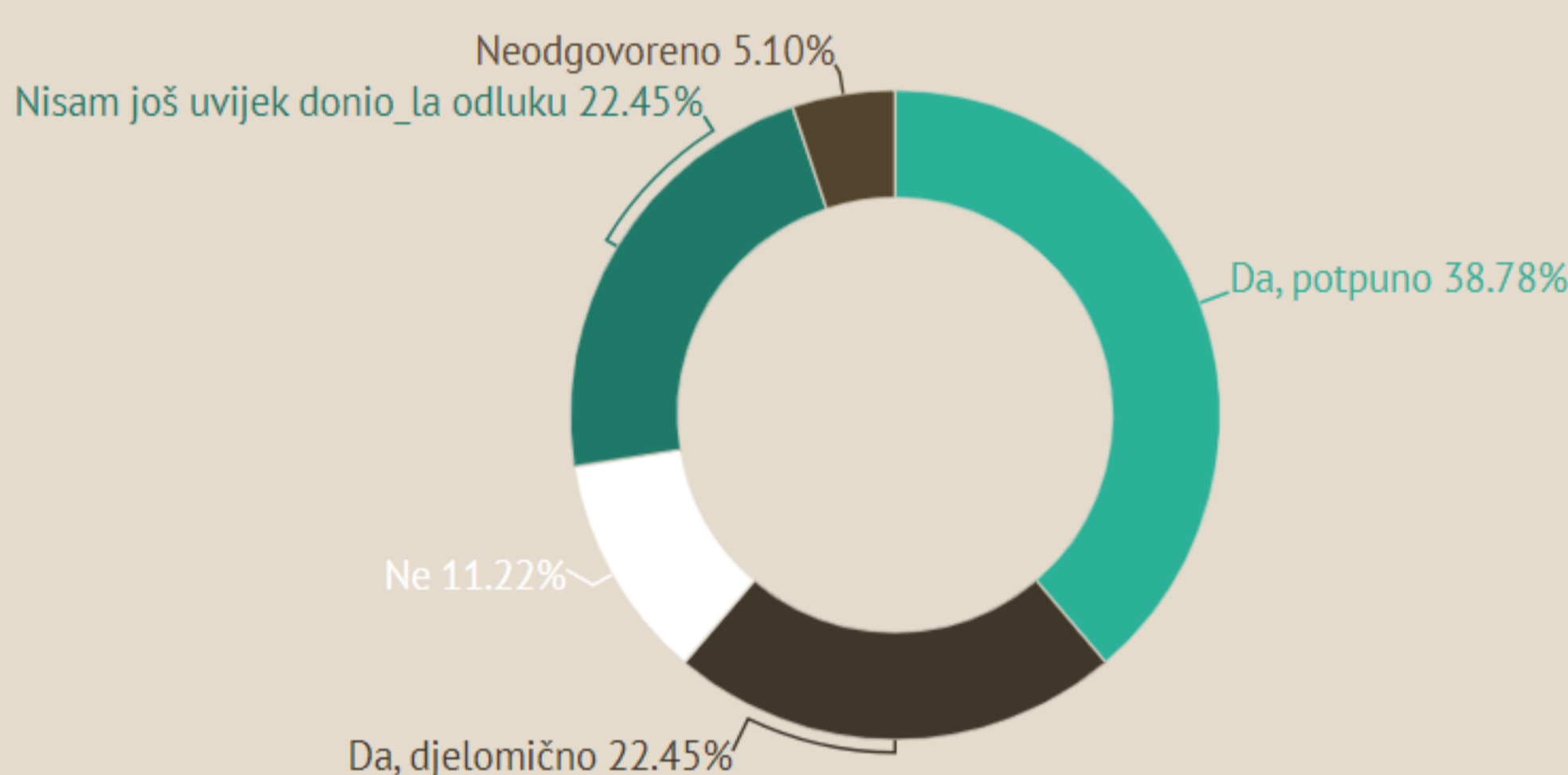

- Da
- Ne
- Neodgovoreno

Na pitanje: "Da li biste zamijenili oznaku spola u ličnim dokumentima i prije završetka tranzicije, ukoliko bi takva mogućnost postojala?", skoro dvije trećine ispitanih transrodnih osoba odgovorilo je potvrdno. Isto toliko ispitanika_ca smatra i da bi zakonski trebalo uvesti treću kategoriju spola, pored binarno muškog i ženskog.

MEDICINSKE POTEŠKOĆE

Neophodnost rješavanja medicinskih problema transrodnih osoba pokazuju i rezultati istraživanja, prema kojima većina transrodnih osoba u BiH planira potpunu ili djelomičnu medicinsku prilagodbu spola.

DOKUMENTOVANI SLUČAJEVI

3

Transrodne osobe obratile su se Sarajevskom otvorenom centru u prošloj godini, raspitujući se za mogućnost pravne promjene spola

1

Transrodna osoba je tražila informacije o azilu u državama EU

1

Transrodna osoba je prijavila diskriminaciju na osnovu rodnog identiteta

8

Trans osoba je SOCu prijavilo slučajeve incidenata ili krivičnih djela počinjenih iz mržnje, a na osnovu rodnog identiteta

1

Trans osoba se obratila s upitom o mogućnostima sklapanja braka/partnerstva sa svojim partnerom u BiH

SMJERNICE ZA DJELOVANJE

Neophodno je da BiH, njeni entiteti i Brčko distrikt regulišu pravnu promjenu spola tako da se donesu zakoni koji će na sistematski i sveobuhvatan način regulisati proceduru promjene imena, oznake spola u ličnim dokumentima i jedinstveni matični broj, bez postavljanja uslova prolaska potpune medicinske prilagodbe spola.

Usvojiti i provesti zakone u sve tri upravne jedinice (Republika Srpska, Federacija BiH, Brčko distrikt), kojima bi se definisale dužnosti medicinskih institucija da uspostave timove i obuče profesionalce_ke koji_e bi mogli_e pratiti proces i voditi medicinske procedure prilagodbe spola u BiH, kao i obavezu zavoda za zdravstveno osiguranje da troškove ovih procedura pokrivaju iz zdravstvenog osiguranja.

Neophodno je kontinuirano educirati bh. medicinske stručnjake_inje i zdravstvene radnike_ce u granama psihologije, psihijatrije, endokrinologije, ginekologije, urologije, plastične, rekonstruktivne i estetske hirurgije o adekvatnom, trans inkluzivnom i trans specifičnom pružanju usluga i podrške trans osobama u procesu tranzicije.

Izradu publikacije podržala Američka agencija za međunarodnu saradnju (USAID). Stavovi izneseni u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno stav Američke agencije za međunarodnu saradnju (USAID) niti Vlade SAD-a, već isključivo autora.

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

SARAJEVSKI OTVORENI CENTAR